

KATALOG 51 - SALGSUTSTILLING VÅREN 2023 • UTSTILLINGSÅPNING TORSDAG 23. MARS, KL. 18.00

NORSK KUNST

«FRA NASJONALROMANTIKK TIL FRANSKE IMPULSER FRA PROVENCE»

GALLERI BYGDØY ALLÉ – KUNSTANTIKVARIAT PAMA – OSLO

BRUDEKRONE

1850

KUNSTNERE

NILS BERGSLIEN

ERIK BODOM

LAURITZ HAALAND

SOPHUS JACOBSEN

HJALMAR JOHNSSEN

ARNE KAVLI

BERNT KLÜVER

LYDER WENTZEL NICOLAISEN

LORENZ NORBERG

ADELSTEEN NORMANN

GEORG ANTON RASMUSSEN

HARALD SOHLBERG

MARIE TANNÆS

ERIK WERENSKIOLD

SOPHIE MARIE STOLTENBERG THOMESSEN WERENSKIOLD

SALGSUTSTILLING I OSLO VÅREN 2023
KATALOG 51

NORSK KUNST

«FRA NASJONALROMANTIKK
TIL FRANSKE IMPULSER FRA PROVENCE»

UTSTILLINGSÅPNING TORSDAG 23. MARS, KL. 18.00

BYGDØY ALLÉ 67

ÅPNINGSTIDER

Tirsdag – Fredag 12 – 18, Lørdag & Søndag 12 – 16

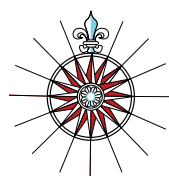
Eller etter avtale

Ansvarlig for tekster og katalogisering:

Pål Sagen

Tel: (+47) 928 18 465

post@galleribygdoyalles.no

GALLERI BYGDØY ALLÉ
KUNSTANTIKVARIAT PAMA
NORSK KUNST | ANTİKKE KART OG SJELDNE BØKER | BYPROSPEKTER | HÅNDSKRIFTER

BYGDØY ALLÉ 67, 0265 OSLO, NORWAY • TLF: (+ 47) 22 44 06 00 • FAX: (+47) 22 44 06 01
E-MAIL: POST@GALLERIBYGDYOYALLE.NO • INTERNET: WWW.GALLERIBYGDYOYALLE.NO

NB: SALGSPRISENE PÅ KUNSTVERKENE I KATALOGEN FÅES VED HENVENDELSE TIL GALLERIET.

OBJEKTENES REKKEFØLGE I KATALOGEN ER FØRSØKT HOLDT KRONOLOGISK FRA 1857 OG FREM TIL 1929. DETTE BASERER SEG PÅ KONKRETE DATERINGER ELLER ANDRE INDIKASJONER OG KRITERIER.

FORKLARINGER

Objektene er beskrevet så nøye som mulig og garanteres ekte.

Prisene som blir oppgitt er i norske kroner og inkluderer alle omkostninger

På kunsten tilkommer lovpålagt 5% Kunstavgift

VENNLIGST BEMERK

KATALOGEN BLIR UTGITT EN TID FØR ÅPNINGEN AV UTSTILLINGEN.

DET ER DERFOR MULIG Å BESTILLE FRA DENNE KATALOGEN

FØR TORSDAG 23. MARS KL. 18.00

Erik Werenskiold
«Skyshesten 1892» (Malt på Solberg gård ved Valler i Bærum)

Kjære kunst- og kulturvenner,

Etter at 2022 naturlig nok ble mye preget av vårt firmas 30-årsjubileum, er det nå bare å gyve løs på nye år med fokus på norsk kunst- og kulturformidling. Vi noterer at det til åpningen av jubileumsutstillingen den 19. november i fjor var rundt 100 fremmøtte. Sammen med godt salg forteller dette at interessen for det materiale Galleri Bygdøy Allé – PAMA AS er blitt kjent for og formidler, blir videreført i nye tider og til andre interesserte.

Våren 2023 starter med katalog nummer 51 viet en kresen samling norsk kunst 1850 – 1929, inkludert en vakker brudekrone med fullt utstyr. Katalogen har 17 verk som muliggjør en oversiktlig presentasjon som alle disse kunstverkene fortjener. Man skal alltid være litt forsiktig med å snakke om hovedverk, men flere av bildene kan i hvert fall klassifiseres som svært sentrale innen kunstnerens oeuvre.

Omfattende katalogiseringsarbeid og gransking av proveniens og historikk er av og til et arbeid som kan være tidkrevende. Men dette er noe undertegnede alltid har funnet interessant og har hatt glede av å gjøre. Det gir en visshet om at det av og til blir funnet informasjon som vil gi kunstverket et

betydelig løft for fremtiden. I vår katalog 51 er det naturlig å trekke frem katalogiseringen av Sophie Marie Stoltenberg Thomesen Werenskiolds nyregistrerte maleri «Italieneren» (katalognummer 3). Da hele historikken til bildet falt på plass er det ikke så rart at man føler en form for lykkefølelse. Maleriet fra hennes Münchentid supplerer med dette de fra før meget få kjente verk hun har utført. I 1882 giftet hun seg med Erik Werenskiold og da henger ting sammen ved at vi også kan fremvise et interessant nypresentert impresjonismeinspirert maleri datert 1892 «Studie til Doktorhesten, Solberg gård i Bærum » utført av ektemannen

God fornøyelse og lesning i katalogen. Sammen med min gallerimedarbeider David Kolstad håper jeg å se mange av dere i Bygdøy Allé 67 under utstillingen.

Oslo, mars 2023

Pål Sagen

Galleri Bygdøy Allé – Kunstantikvariat PAMA

1. BRUDEKRONE 1857 FRA BERGENSOMRÅDET. I BOMME OG MED TILBEHØR

BRUDEKRONE

Forgylt sølv. Mester Niels Andreas Wilhelmsen (virksom 1835-49), Wardein Christen Hoff, Bergen 1857. (Virksom Bergen 1821 – 1860) laugets kontrollør (bystempler)

Høyde 20cm, diameter 30cm. Brudekronen er sammensatt av 8 ledd, hvert ledd med krone på toppen. Mellom hvert ledd er det fuglefigurer med filegransøljer i nebbene. Kronen er ellers rikt dekorert med løv og røde glasstener.

Noen år etter at den hanseatiske laugsorganisasjonen «de fif Amtene» ble oppløst, ble Bergen Gullsmedlaug stiftet i 1568. Dette er det eldste gullsmedlauget i Norge.

Lauget hadde regler for stemplingen av gullsmedarbeidene til laugsmedlemmene.

Mesteren, eller hans verksted, stemplet gjenstandene med mesterens initialer, årsstempel og månedsstempel. I dette tilfelle også bystempel

Før gjenstanden skulle selges måtte den kontrolleres av laugets oppnevnte Wardein. Han førte protokoll over alle gjenstandene og sjekket at sølvgehalten var som den skulle (13 1/3). Wardeinen stemplet så gjenstanden med sitt initialstempel.

Niels Andreas Wilhelmsen var født 1810. Han gikk i lære hos Johan C. Pihl, hadde mesterår hos Jens Kahrs og tok borgerskap i Bergen i 1835. Han avsluttet borgerskapet sitt i 1849, men tok det tilbake i 1850. I 1865 reiste han til Kristiansund. 10 år senere var han tilbake i Bergen og døde i 1884.

Litteratur: Sigrid Wegge Tandberg: «Norsk sølv. Gullsmeder gjennom 600 år i Bergen, Møre og Romsdal, Trøndelag og Nord-Norge»

HODEBÅND

14 små borer + blondekant og 2 påhengte mynter i forgylt sølv, samt 5 nakkebånd i silke. Ca 1857

BRINGEDUK

2 store filegransøljer med røde glassstener, 8 mindre søljer, 1 rund og 4 hjerteformete plater, samt 12 små knuter, alt i forgylt sølv. Den ytterste kanten med blonder, silkebånd og sølvtråd. Ca 1857

BELTE

15 støler og 4 borer i forgylt sølv, ca 1857. Lengde: 78.

AGNUS DEI (DALAKJEDE)

Forgylt sølv med filigransarbeid. Mester Niels Andreas Wilhelmsen, Wardein Christen Hoff, Bergen 1857. Skål med 3 mindre påhengte skåler, alle delene med filigransarbeid og røde glassstener. Henger i flatlenke.

BOMME

Til oppbevaring av brudekronen. Lagget og med rosemalte vidjebånd. Lokket med rose malt dekor langs kanten, håndtak og lås i smijern. Påmalt årstall 1857 og initialene P L S N. Høyde: 41, diameter: 44

Proveniens: Brudekronen er utført i området rundt Bergen. Den har gjennom arv hele tiden vært i samme familie som har tilknytning til Askøy

«Brudekronen» er kanskje et av de sterkeste symbolene vi har fra nasjonalromantikken på 1800-tallet. Bruk av brudekroner har antagelig sitt utspring i middelalderen og den katolske kirken. I kirkepynt ble Jomfru Maria kronet som «himmelens dronning», og dette tegnet på kyskhets spredde seg til bruk blant adel og borgerskap. I Norge skal skikken med brudekroner hovedsakelig blitt tatt i bruk i høyere sosiale lag mot slutten av 1500-tallet etter reformasjonen. Den «Den frie norske bonden» med bondekulturen var en de sterkeste drivkreftene i nasjonsbyggingen etter 1814. I malerkunsten hører motiver med staselige brudepar og storslagne brudefølger gjerne til fra 1840-årene og senere. Blant de viktigste kunstnerne som har skildret slike scener er Adolph Tidemand, Peter Nicolai Arbo, Johan Fredrik Eckersberg og Nils Bergslien.

Ut fra dette er det riktig enestående at vi i samme katalog kan presentere den vakre brudekronen med utstyr sammen med et hovedverk av et bryllupsmaleri fra Eidfjord utført av Nils Bergslien.

EN FRODIG NASJONALROMANTISK SKILDRING AV EN FJORDBYGD

2. SOPHUS JACOBSEN (HALDEN 1833 – DÜSSELDORF 1912)

«FOLKELIV I EN VESTLANDSBYGD 1858»

Olje på lerret, 90x146cm. Signert og datert nedenfor midten til høyre: S. Jacobsen 1858

Utført i Düsseldorf 1858

Med 1900-talls Conzenramme fra Düsseldorf

Sophus Jacobsen var bare 21 år gammel da han i 1854 kom til Düsseldorf og kunstakademiet. Han hører til «den norske gullaldergenerasjonen» med talentfulle og dyktige kunstnere som gjorde Norge og ikke minst fjordene kjent ute i verden. Her hjemme ble de en del av den norske identitetsoppbyggingen på 1800-tallet. Jacobsens motivkrets var gjerne hentet fra Norge, men han utførte også tyske vintermotiver fra Nordrhein-Westfalen i tillegg temaer fra Italia.

Kunstverket datert 1858 av Jacobsen vi presenter i katalogen er et tidlig og viktig maleri av kunstneren. Det er enestående finmalt med høy grad av interessante detaljer.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon II

ET SPENNENDE VERK I GENREN «NORSK RUINROMANTIKK»

3. ERIK BODOM (VESTBY 1829 – DÜSSELDORF 1879)

«ROMANTISK LANDSKAP MED EN ISBRE»

Olje på lerret, 107x157cm

Signert og datert nede til høyre: E. Bodom 1871

En mindre versjon datert 1878 som minner om dette motivet, er betitlet «Bondhusbreen i Sunnhordland 1878»

Elegant eldre gullramme

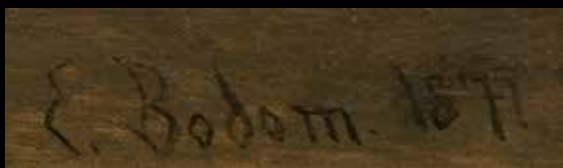
Dette er et særdeles stemningsfullt maleri i vakker og detaljrik utførelse. Erik Bodom er en av de nasjonalromantiske kunstnerne våre som hyppigst benyttet bygningsruiner i sine bilder. Dette var et kunstnerisk grep for å vise Norges historiske linjer.

Erik Bodom ble tidlig en stor beundrer av August Cappelens kunst. Bodom var elev på Tegneskolen under Johannes Flintoe i 1847 og hadde undervisning med Hans Fredrik Gude i Christiania året etter. Bodom fulgte med sistnevnte til Düsseldorf og ble en etablert kunstner i Tyskland. Men med bakgrunn i hyppige studiereiser til Norge forble motivene i all hovedsak norske. Allerede i 1853 ble han utnevnt til æresmedlem av det kgl. Akademi i Amsterdam.

I 1851 reiste Erik Bodom og Lars Hertervig sammen til Düsseldorf. Høsten 1853 - vinteren 1854 veiledet Bodom sin landsmann i malerkunsten. Selv om de to malerisk etter hvert gikk i to litt ulike retninger, har de altså i høy grad et felles kunstnerisk opphav. Dette er interessant nettopp nå som det ser ut til å bli mer oppmerksomhet rundt Hertervigs kunstnerskap i utlandet.

Proveniens: Privat samling i Bergen

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon I

4. LYDER WENZEL NICOLAYSEN (BERGEN 1821 – 1898)

«MOTIV FRA FRA BANDAGVANDET I TELEMAREN 1876»

Olje på lerret, 96x148cm

Signert og datert nede til venstre: LW Nicolaysen -76

Av kunstneren skrevet på blindrammen tittel, årstall og «Pris 1400Kr»

Originalrammen

Det er første gang Galleri Bygdøy Allé presenterer et maleri av bergenseren Lyder Wenzel Nicolaysen. Hans malerier er svært sjelden fremme i markedet. Og da er det kanskje like greit at det gjøres med det som åpenbart må regnes som et av de viktigste verkene han har utført. I litteraturen er det angitt at han i 1876 under Verdensutstillingen i Philadelphia stilte ut maleriet «Bandakvandet».

Bandak er en innsjø i Vest-Telemark og ligger i Tokke og Kviteseid kommune. Navnet er antagelig sammensatt av band (bånd, strimmel) og ak (fra norrønt agr, vann, innsjø) og således betyr det langt, smalt vann. Bandak ligger 72 meter over havet og har et areal på 26 kvadratkilometer og en lengde på 27 kilometer. I vestenden ligger tettstedet Dalen og herfra til Norsjø går Bandak – Norsjøkanalen.

Lyder Wenzel Nicolaysen ble født i en borgerlig familie der faren var bankadministrator og kjøpmann. Han fikk som 17-åring tegne- og malerundervisning hos bergenseren Hans Leganger Reusch. På en større utenlandsreise i 1843 skal han ha hatt anledning til å besøke en rekke kunstsamlinger i Europa. I årene som fulgte syslet han med kunst mer som en hobby ved siden av handelsyrket før han slo tvert om og flyttet til Christiania og J.F. Eckersberg og Morten Müllers malerskole. Av hovedverkene nevnes «Fra Cannes 1871», «Fiskerleie i Bretagne 1872», «Drøbaksundet 1878», «Bergens Vaag» (i flere versjoner) og vårt maleri «Bandagsvandet 1876» (også sett en mindre variant).

Proveniens: Verdensutstillingen i Philadelphia 1876, privatsamling i Bergen

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind II

**5. SOPHIE MARIE STOLTENBERG
THOMSEN WERENSKIOLD
(KRAGERØ 1849 – BÆRUM 1926)
(GIFT MED ERIK WERENSKIOLD I PARIS 1882)**

«ITALIENEREN»

Olje på lerret, 56,8x47,6cm

Rammen er antagelig fra 1880-90-årene og har stempel fra Rødskogs Guldlistefabrik, Drammen

Signert til venstre på midten over skulderen S. Thomesen

Lerretets bakside med stempel fra lerretsfirmaet «Richard Wurm in München»

Maleriet er høyst sannsynlig utført i München 1878 (se proveniensens)

Proveniensen: Maleriet har fra 23. november 1981 befunnet seg i en privatsamling i Bergen etter at det ble ervervet på et veldedighetssalg til inntekt for Steinerskolen organisert av Johan Albert Mohn. All inntekt fra salget og selve innbetalingen gikk direkte til skolen. Med maleriet fulgte et håndskrevet brevkort som forteller bildets historikk. Maleriet ble sammen med brevkortet innlevert til Steinerskoleprosjektet av Tordis Müller Sundt. Hun var barnebarnet til Kristian Thaulow Petersen og Ingeborg Marie «Malla» Petersen (født Johansen). Bestefaren til Tordis skal i følge skrivet ha mottatt maleriet som avskjedsgave da han forlot Kragerø høsten 1878. Ved hjelp av brevkortet og ulike slekts sider på nettet har vi lyktes med å sette sammen følgende eierhistorikk:

Sophie Thomesen var sensommeren og høsten 1878 hjemme på besøk i barndomsbyen Kragerø etter lengre opphold og kunstnerstudier i München.

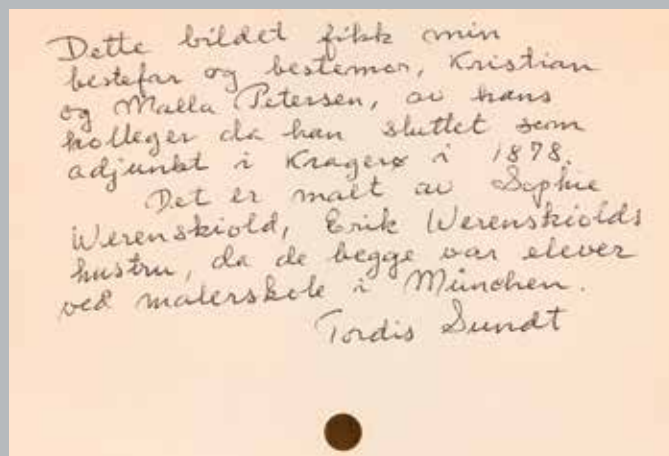
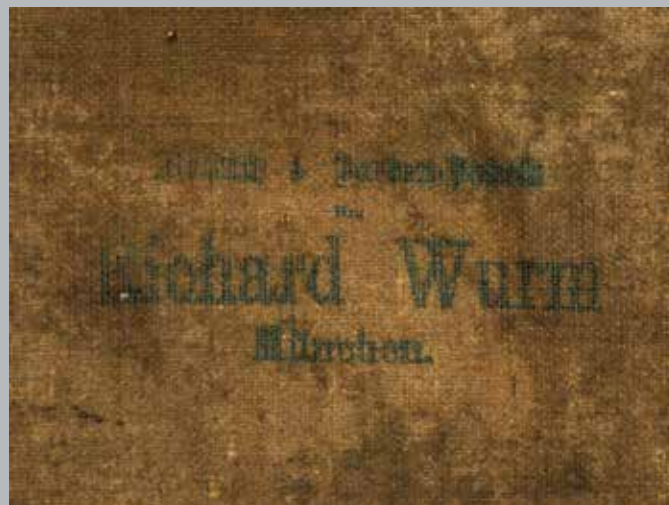
Kristian Thaulow Petersen (Trondheim 1849 – Hamar 1923) innehar i årene 1875 – 1878 en adjunktstilling ved Kragerø middelskole. Han hadde giftet seg i Trondheim i 1875 med Ingeborg Marie «Malla» Johansen (Trondheim 1851 – Hamar 1936).

Som avskjedsgave fra kolleger mottok Petersen maleriet av Sophie Thomesen høsten 1878 da han avsluttet arbeidsforholdet i Kragerø. Hans vei videre gikk nå til en adjunktstilling ved Hamar Katedralskole. Petersen ble senere en kjent og aktet person i Hamar som både adjunkt, overlærer, politiker for Høyre, mellom 1882 og 1906 redaktør for høyreavisen Hamar Stiftstidende, styremedlem i Den konservative presseforening, bystyremedlem, leder av Hamar korforening, aktiv i Fortidsminneforeningen og til og med som fotograf!

Hos Marit Werenskiold bind II, side 601 fremgår det at Sofie Werenskiold (hun endret skrivemåten på fornavnet sitt til det den gang mer radikale og moderne «Sofie» da hun våren 1882 giftet seg med Erik Werenskiold) senere må ha hatt kontakt med Kristian Petersen i Hamar rundt sin kunst. I et brev til «Bestyrelsen for Oplandenes Kunstforening på Hamar» datert Paris 29. januar 1883 angående salg av to bilder, nevner Sofie til slutt at «Den gamle studie beder jeg sendt til hrr adjunkt Kristian Pettersen, Hamar (virker som han ellers skrev navnet sitt med én «t»). Med megen agtelse Sofie Werenskiold».

Kristian og «Malla» Petersen hadde antagelig seks barn. Det femte er datteren Kristine (også sett skrevet Christine) (1890 – 1974). Hun ble gift med Henry Müller. Et av deres tre barn er Tordis som ble født i 1917. I 1943 giftet Tordis Müller seg med Helge Arnljot Sundt og de blir etter hvert bosatt i Bergen, der hun døde 90 år gammel i 2007. Gjennom arv fra sine besteforeldre på morssiden var det at hun i 1981 innleverte maleriet og brevkortet med proveniensens på et veldedighetssalg hos Johan Albert Mohn i Bergen til inntekt for Steinerskolen.

NYREGISTRERT VERK AV EN AV VÅRE
SJELDNESTE OG MEST ETTERSPURTE
KVINNELIGE MALERE.
BILDET ER FULGT AV EN STRÅLENDE
PROVENIENS

SOPHIE MARIE STOLTENBERG THOMESSEN

Sophie Thomesen med to venninner,
München ca. 1877, trolig Benedicte Scheel og Elisabeth Sinding,
kabinettfotografi

Foto: Nasjonalbiblioteket

Sophie Marie Stoltenberg Thomesen er en av de sentrale og mest etterspurte norske kvinnelige kunstnere født på 1800-tallet. Dette skyldes både hennes kunstneriske talent og dyktighet, miljøet hun kom fra, senere giftermål og omgangskrets. Men ikke minst bunner det i den korte og intense kunstnerkarrieren hun fikk med en begrenset produksjon til følge. Det er et velkjent tema på 1800-tallet at når de kvinnelige malerne giftet seg, så ga de mer eller mindre opp egen karriere. For Sofie Werenskiolds sin del er det selvfølgelig spesielt og interessant at hun ble gift med en av bautaene i norsk malerkunst.

Sophie var datter av konsul og skipsreder Thomes Thomesen i Kragerø. Han hadde tidligere vært stortingsmann og en av byens mest fremtredende borgere. En av søstrene er Fernanda som senere skal bli den berømte kvinnesakskvinnen Fernanda Nissen. Allerede i 1876 mistet barna sin mor. Hun var født Marthine Berthe Olea Debes og var en slektning av den døvstumme portrettmaleren Matthias Stoltenberg. Sophie er altså en dame med en solid borgerlig bakgrunn. I de tider var dette som oftest en forutsetning hvis kvinner ønsket å gjøre en kunstnerkarriere. Et kjærlighetsforhold til juristen og senere maleren Wilhelm Holter (1842 – 1916) kan ha bragt Sophie inn på kunstnerbanen. I Marit Werenskiolds bok side 140 er det gjengitt et enestående fotografi fra «Dameklassen, Knud Bergslisens malerskole, 29.04.1874». Her ser vi Sophie omgitt av det som senere skal bli flere berømte kvinnelige malere.

Sophie Thomesen kom til München i 1876 og fikk undervisningsplass hos den unge tyske maleren Alois Erdelt (1851 – 1911). Han var selv elev på kunstakademiet der han hadde Wilhelm von Diez som lærer. Erdelt drev samtidig egen malerskole som tiltrakk seg mange kvinnelige malere. Ifølge Marit Werenskiold side 140, så regnes Alois Erdelt som en av de viktige og ukonvensjonelle lærere i München. I mars 1877 kan Erik Werenskiold i et brev fortelle sine foreldre at han i München har fått to nye elever. Den ene var Sophie Thomesen, men det skal enda gå en god stund før det utviklet seg et tettere forhold mellom Erik og den seks år eldre Sophie. De ble forlovet i november 1880.

Det som også kommer godt frem i Marit Werenskiolds nytgitte bokverk om Sofie og Erik Werenskiold, er skildringen av det som må ha vært et utrolig kreativt og inspirerende kunstnerisk miljø i München de siste årene av 1870-tallet. Dette var en tid da også Henrik og Suzannah Ibsen bodde i den bayerske hovedstaden. Sophie Thomesen med sin familiebakgrunn fikk ta del i den innerste krets med blant annet hyppige invitasjoner til det ibsenske hjem. De mange norske kunstnere som hadde kortere eller lengre opphold i byen, holdt mye sammen og hadde mange livlige fester og sammenkomster.

Sommeren og høsten 1878 er Sophie Thomesen hjemme i sin fødeby Kragerø. På side 196 skriver Marit Werenskiold at hun her

malte, men også forsøkte å få solgt sine bilder gjennom Arendals Kunstforening. Det er altså på denne tiden vårt maleri skal ha blitt gitt som gave fra kolleger på Kragerø middelskole til adjunkt Kristian Petersen. Han forlot da sin adjunktstilling i byen for å flytte til Hamar. Kjærlighetsforhold mellom Sophie Thomesen og Erik Werenskiold frem til at de kunne være sammen i lengre perioder hadde en broket vei. Dette skyldtes blant annet fallitten til Sophies far i Kragerø i 1881, og Eriks svake økonomi grunnet vansker med å selge nok malerier. Frem til sommeren 1881 var Sophie mer eller mindre boende fast i München, mens Erik for det meste oppholdt seg i Paris. Men den 2. mai 1882 giftet Sophie Thomesen seg med Erik Werenskiold i den franske hovedstaden. Dette var da også dagen etter åpningen av Salonen i Industripalasset ved Champs-Élysées. Så den kunstneriske rammen rundt bryllupet var absolutt på plass.

Vårt maleri, med det som ganske sikkert er en italiensk modell, fremstår som svært typisk for det som ofte kjennetegner malerier utført ved lærerstedene og akademiet i München mot slutten av 1870-årene. Koloritten er klar og dyp med rike kontraster, og maleriet bærer preg av å være et fritt arbeid basert på observasjon og iakttagelse av en levende modell. De intense og klare øynene gir assosiasjoner til et par av de andre maleriene av kunstneren gjengitt hos Marit Werenskiold. Stempelet fra den kjente lerretsprodusenten «Richard Wurm in München» bidrar til å understøtte inntrykket. Det er til nå registrert svært få kunstverk utført av Sophie Thomesen/Sofie Werenskiold. Marit Werenskiold omtaler og illustrerer i sin bok 14 malerier i privat eie eller i offentlige samlinger fra Münchentiden og frem til et maleri «Bondestue i Telemarken» utstilt på Høstutstillingen i 1884. Etter dette kan det se ut som hun har lagt malersakene bort. Av de 14 maleriene synes tre å være malt i samarbeid med ektemannen, og to er kopier som hun skal ha utført etter Murillo og Rafael.

Vi vil benytte anledningen til å takke og gratulere professor emeritus Marit Werenskiold med utgivelsen av sitt tobindsverk om hennes besteforeldre Erik og Sofie Werenskiold. «Ungdom og Eventyr 1849 – 1889» ble lansert på Nasjonalmuseet 13. desember 2022. Dessverre kom ikke vårt maleri fra Münchentiden frem før boken ble utgitt, men den har vært til uvurderlig hjelp rundt vår katalogisering av maleriet. Tobindsverket på ca. 1200 sider handler ikke bare om biografien til kunstnerparet Werenskiold, men er også et viktig bidrag til mer generell kunnskap og fordypning i norsk kunst- og kulturhistorie gjennom de hendelsesrike 1870 – 1880-årene. Boken vil i hvert fall bli hyppig benyttet av undertegnede i fremtiden.

Litteratur: Marit Werenskiold «Erik og Sofie Werenskiold – Ungdom og Eventyr 1849 – 1889» Bind I og II. Solum Bokvennen, Oslo 2022. Norsk kunstnerleksikon bind IV. Kragerø Faste Billedgalleri, utstilling: «Kvinnelige kunstnere i Kragerø 8. mars – 10. april 2016». Anne Wichstrøm «Kvinneliv Kunstnerliv – Kvinnelige malere i Norge før 1900» Oslo 1997.

Erik Werenskiold,
München ca. 1880, kabinettfotografi
Foto: Nasjonalbiblioteket

EKTE NASJONALROMANTIKK - ET AV KUNSTNERENS HOVEDVERK
TROLIG DET MALERIET SOM VAR UTSTILT PÅ DEN BERØMTE UTSTILLINGEN I «GLASPALAST» I MÜNCHEN 1879

6. GEORG ANTON RASMUSSEN (STAVANGER 1842 – BERLIN 1914)

«FOLKELIV VED NORSKEKYSTEN 1879» («MOTIV AUS DER NORWEGISCHEN KÜSTE»)

Olje på lerret, 104x158cm

Signert og datert nede til venstre: A. Rasmussen Df. 1879

Rammen er fra 1900-tallet. På rammens bakside er det en trykt etikett påskrevet med blekk: Verkauft am 1.12.52. Har også en etikett fra ramme fremstilleren i Bochum.

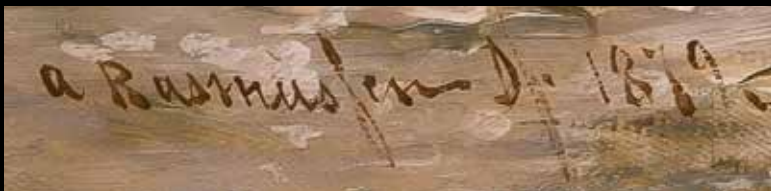
Georg Anton Rasmussen kan vi plassere inn i trioen som også innbefattet Adelsteen Normann og Hans Dahl. Alle tre var født i Norge i 1840-årene og utgjorde således en generasjon av norske malere som først gjorde karriere i Düsseldorf på 1870-tallet, for så senere å fortsette suksessen i Berlin. Som Hans Dahl ble også Georg Anton Rasmussen professor i den tyske hovedstaden da han flyttet dit i 1899. En annen fellesnevner for de tre malerne er at de nesten hver sommer reiste på studietur til Norge. De til dels storslagne maleriene fra Norge som de tre kunstnerne utførte, fikk stor innflytelse på det å gjøre Norge og fjordene kjent på det gryende tyske turistmarkedet de siste tiårene før 1900.

Det er all grunn til å anta at vårt maleri av Georg Anton Rasmussen hadde utstillingsnummer 838 på den i ettertid svært berømte «Internationale Kunst-Ausstellung in Glaspalast, München». Utstillingen som åpnet 19. juli 1879, varte til slutten av oktober og var under den høye beskyttelse av Luitpold av Bayern. Utstillingen fikk stor oppmerksomhet i flere europeiske land. Til sammen var det vist frem over 2400 kunstverk innen maleri, akvareller, tegninger, grafikk og skulptur. Spesielt store forventninger var stilt til den franske avdelingen, men av politiske årsaker på grunn av sår etter den fransk-tyske krig 1870 – 71, meldte plutselig Frankrike avbud like før. Men ny regjering i Frankrike snudde i saken, og i august ankom de franske maleriene München og ble montert i de ledige salene.

Utstillingen i München kan kanskje ses på som et vendepunkt også i norsk kunsthistorie. Med en rekke norske kunstnere på plass i München som besøkende eller deltagere, fikk for første gang et større publikum muligheten til å betrakte fransk samtidskunst. For mange i den norske kolonien ble dette oppfattet som en slags åpenbaring og bidro nok sterkt til et trendskifte fra tysk innflytelse i kunsten over til fransk. Erik Werenskiold var kanskje tydeligst rundt dette, og hele saken med utstillingen i Glaspalast er meget godt beskrevet i Marit Werenskiolds nye bok om Sofie og Erik Werenskiold (se sidene 220-223). På side 222-223 kan vi lese om den «tunge» tyske avdelingen med en rekke hovedverk fra ulike museer og institusjoner. Men også fra de ulike atelierer og akademier rundt i Tyskland kom de nyeste verk fra kjente kunstnere. Hans Dahl gjorde lykke med sitt «Bølgenes spill» og også Adelsteen Normann, Georg Anton Rasmussen og svensken Axel Nordgrens norske fjordlandskaper ble lagt merke til (Werenskiold side 223).

«Folkeliv ved norskekysten 1879» var utstillingsnummer 838 i katalogen i München. Det var ett av tre verk Rasmussen fikk delta med på utstillingen i München. Her skulle man fortrinnsvis vise frem det nyeste man hadde utført. Maleriet i denne versjonen fra 1879 må ha blitt suksessrikt mottatt. Ikke noe annet verk av Rasmussen har blitt så mye kopiert eller forfalsket som nettopp dette motivet og det dukker fortsatt opp eksemplarer. I tillegg utførte kunstneren selv noen replikker med ulike dateringer fra 1880-årene.

Litteratur: «Katalog der Internationalen Kunst-Ausstellung zu München 1879 Im Kgl. Glaspalast in München». Maleriet er trolig nr. 838 «Motiv aus der norwegischen Küste». Maleriet til Anton Rasmussen var merket med * som betydde at det også var til salgs. Rasmussen var på utstillingen representert med to andre verk, nr. 837 «Sognefjord» og 839 «Hardangerfjord». Friedrich von Boetticher «Malerwerke des neunzehnten Jahrhunderts» Band II, Teil I, trolig maleri nummer 6, side 358. Marit Werenskiold «Erik og Sofie Werenskiold – Ungdom og Eventyr 1849 – 1889» Bind I og II. Solum Bokvennen, Oslo 2022, Norsk kunstnerleksikon bind III

IDYLL VED SOGNEFJORDEN

7. GEORG ANTON RASMUSSEN (STAVANGER 1842 – BERLIN 1914)

«SOGNEFJORDEN MED FOLKELIV EN SOMMERDAG 1890»

Olje på lerret, 76x127cm

Signert og datert nede til venstre: «A. Rasmussen 1890»

Ramme fra Conzen i Düsseldorf.

Vi er stolte av i samme katalog å kunne presentere to særdeles fine verk av Georg Anton Rasmussen. Dette bildet er malt i 1890, 11 år etter maleriet «Folkeliv ved den norske kysten» datert 1879, presentert ovenfor.

Georg Anton Rasmussen hadde læreår i Bergen under Johan L. Løsting og Anders Askevold samt i København, men kom allerede bare 21 år gammel til akademiet i Düsseldorf i 1863. Han fikk undervisning i landskapsmaling av den berømte Oswald Achenbach, men ble også påvirket av Hans Fr. Gude's landskapskunst. Han gjorde tidlig suksess i Tyskland med sine fjordmotiver, men ble også hyppig innkjøpt til for eksempel Bergen Kunstforening.

Rasmussen er frem til ca. 1890 særlig tro mot Düsseldorfskolens landskapsoppfatning selv om fargebruken kunne være djuvare enn vanlig. Nettopp rundt 1890 da utstillingens maleri ble utført, endret han paletten med bruk av lysere farger. Spesielt etter flyttingen til Berlin i 1899 får bildene et mer kjølig og blålig drag.

Utstillingens maleri fra 1890 har et frodig motiv med en lokalbefolkning som utfører sine gjøremål. Men likevel preges maleriet av stor ro skildret i en lett sommerdis. Som betraktere får vi inntrykk av ekte idyll. I likhet med forrige katalognummer av Rasmussen er dette et av hans mest populære motiver. Maleriet ligger motivmessig tett opp til et bilde datert 1882 i Nasjonalmuseets samling. Men de to verkene er bygget opp rundt litt forskjellige fargevalører. Nasjonalmuseets eksemplar ble for øvrig innkjøpt fra vårt galleri da det ble frembudt i vår katalog «The Golden Century of Beauty and Quality» mai 2009.

IMPRESJONISTISK STUDIE RELATERT TIL DET KJENTE MOTIVET «DOKTORHESTEN»
UTSTILT PÅ «C.W. BLOMQVIST'S KUNSTUTSTILLING I KRISTIANIA»

8. ERIK WERENSKIOLD (VINGER 1855 – OSLO 1938)

«SKYSHESTEN (MED DATERING 1892)»

(Trolig malt på gården Solberg i Bærum)

Olje på lerret, 38x46cm

Signert nede til venstre: E. Werenskiold – 92

Utstillingsetikett på blindrammen fra «C.W. Blomqvist's Kunstutstilling i Kristiania» med påskrevet tittel «Skyshesten»

Originalrammen.

Proveniens: Gjennom Griegfamilien i Bergen

Litteratur: Marit Werenskiold «Erik og Sofie Werenskiold – Ungdom og Eventyr 1849 – 1889» Bind I og II. Solum Bokvennen, Oslo 2022

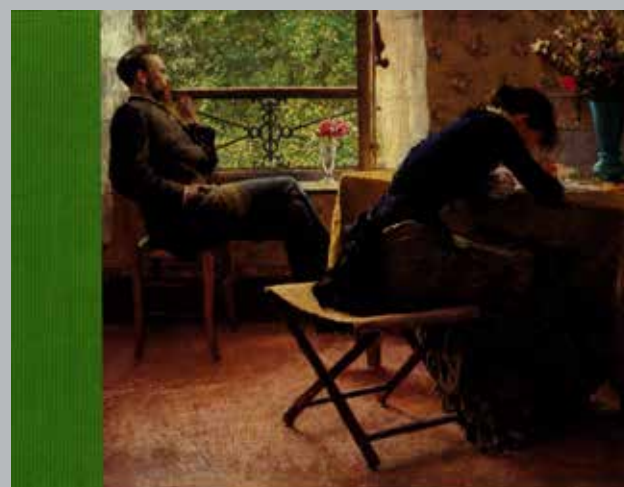
Dette er et svært interessant verk utført av kunstneren som ofte betegnes som en av «høvdingene» i norsk kunsthistorie, Erik Werenskiold. Hesten tegnet eller malt i ulike sammenhenger og situasjoner går igjen i en rekke av Werenskiolds mest berømte bilder utført gjennom hele hans lange kunstnerliv. Vår friske studie er ganske sikkert en skisse til det berømte motivet «Doktorhesten». Motivet er fra gården Solberg i Bærum, ikke langt fra Valler. Herfra til berømte Fleskum, som da var eid av Maggie og Christian Skredsvig, var det bare et kvarters gange. Werenskiold med familie bodde i et leieforhold på Solberg fra august 1889 og frem til de flyttet inn i egen villa på Lysaker i 1896. Solberg er en gammel gård og var i full drift da Werenskioldene flyttet hit. Like ved lå Solbergbakken, der det første Solbergrennet på ski fant sted i 1888. Gårdseieren enkefrue Karen Unger hadde fem barn i alderen fem til femten år. De, sammen med barna til husmannen Ole Gulbrandsen og konen Bethsy, ble livlige lekekamerater for barna til Erik og Sofie. Og for Erik ble de kjære modeller i flere av hans malerier (Se Werenskiold kapittel 40, side 1159). I dag ligger Spesialsykehuset for epilepsi (SSE), Oslo universitetssykehus på tomten.

I maleriet gjerne kalt «Doktorhesten» kommer den senere meget kjente legen Axel Johannessen (Christiania 1849 – Oslo 1926) til gårds på Solberg i et av trolig flere besøk for å se til Werenskiolds barn. Ifølge Norsk Biografisk Leksikon var Johannessen en av Norges første barneleger i moderne tid, da infeksjonssykdommenes vesen og årsak var i ferd med å bli akseptert og forstått. En versjon 70x100cm med legen i sleden og to barn på Solbergstunet, er datert 1891. Maleriet ble solgt hos Ulving i Tønsberg 1994 og eies i dag av «Den norske lægeforening».

Vårt maleri utført i friluft på tunet på Solberg gård er datert 1892. Det er en sterkt utført studie med hastige brede penselstrøk og med bruk av en frodig malerpalett. Særlig markant er kanskje de blå valørene. Man kan se at den store signaturen og dateringen er utført med kun ett påslag av maling på penselen fra paletten ved at signaturen mot slutten gradvis mister fylde. Når det gjelder dateringen av hesteskissen 1892 mens «Dr. Johannessen i sleden» nevnt ovenfor er signert 1891, så kan dette i følge opplysninger fra Marit Werenskiold forklares ved at EW ventet med å signere skissen til etter at det store maleriet var ferdig, før og etter nyttår 1891-92. Årstallet i EWs signaturer gjelder tidspunktet for selve signeringen, ikke nødvendigvis tidspunktet da skissen eller bildet sto ferdig på staffeliet. Det er flere eksempler på at bilder sto usignert i lengre tid før han signerte. De fleste bildene han malte på Thomesen-familiens gård Frøvik ved Kragerø i 1881 er f. eks.

datert 1882, da han tok dem frem igjen og gjorde noen tilføyelser. Marit Werenskiold nevner at det er flere eksempler i hennes nytgitte bok (fra München-tiden) på at han husket feil da han før sin død i 1938 satte opp sin håndskrevne billedliste etter hukommelsen.

Etter sine mange og lange opphold i Paris var Werenskiold godt kjent med impresjonismen og friluftsmaleriet. Dette påvirket hans kunstnerskap betydelig, og penselføringen og fargebruken skiller seg ofte vesentlig fra de fleste verkene han utførte i 1870- og 1880-årene. Vi vil få takke professor eremita i kunsthistorie Marit Werenskiold for nyttige opplysninger om motivet i skissen og rundt dateringen.

ERIK OG SOFIE
WERENSKIOLD
UNGDOM OG EVENTYR
1849-1889
- BIND I -
MARIT WERENSKIOLD
SOLUM BOKVENNEN

Marit Werenskiold:

«Erik og Sofie Werenskiold – Ungdom og eventyr 1849 – 1889»
Bind I og II. Oslo Solum Bokvennen 2022

EN BEGIVENHET - EN SJELDEN NORD-NORSK MALER MED HJEMSTAVNSMOTIV

9. LORENTZ NORBERG (TROMSØ 1855 – 1895)

«NORDNORSK KYSTLANDSKAP MED BÅTER»

Olje på lerret, 32,3x59,2cm

Signert nede til høyre: L. Norberg

Trolig malt i perioden 1890 – 95 i Tromsø

Originalrammen

Lorentz Norberg, født Lorentz Berg i Tromsø, var til tider med i kretsen kjent som «Christiania-bohèmen» og han er en av typebeskrivelsene i bohèmboken «Kjærka» av Herman Colditz fra 1888. Norberg hadde solid kunstutdannelse fra Knud Bergslien, Christian Krohg, (Norberg leide tidlig på 1880-tallet atelierplass i «Pultosten»), Frits Thaulow og senere i 1889 i Paris og ved opphold i København og München. Han har malt flere motiver fra Bærum og Sandvika. Hans helse var ikke sterk og han flyttet i 1890 tilbake til Tromsø hvor han døde i 1895. Utstillingens kraftfulle kystmaleri fra kunstnerens hjemtrakter er ganske sikkert malt etter tilbakeflyttingen til Tromsø.

Under utstillingen «Nordnorske bilder og bildet av Nord-Norge» på Nordnorsk Kunstmuseum i Tromsø i 2002, var det utstilt seks arbeider av Norberg. Bare ett var i privat eie.

Proveniens: Privat samling i Oslo

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind III, 1986.

«Nordnorske bilder og bildet av Nord-Norge» Nordnorsk Kunstmuseum i Tromsø, Tromsø 2002

Herman Colditz «Kjærka- Et Atelier-Interiør»
Fra «Bohèmsamlingen» tilhørende Pål Sagen
Samleren Jonas Skougards eksemplar

VAKKERT MARINEMALERI FRA KVITSØY
UTFØRT AV MESTEREN I FAGET MED STOR LOKALKUNNSKAP

10. LAURITZ HAALAND (KVITSØY ROGALAND 1855 – 1938)

«KYSTMOTIV FRA KVITSØY I FRISK BRIS 1892 – LOSBÅTEN HVIDINGSØ NO 2 UT I TJENESTE»

Olje på lerret, 55,5x80cm

Signert og datert nede til venstre: «Lauritz Haaland 92»

Originalrammen

Lauritz Haaland er en av våre aller dyktigste marinemalere fra 1800-tallet. Få har skildret bedre vår kystkultur med røft hav, kystbrenninger, seilbåter og seilskip. Utgangspunktet for hans motiver er som oftest hentet fra området rundt Kvitsøy der han for det meste holdt til. Som utdannet skipsbygger har han utført båtene korrekt og pertentlig. Han var elev på Knud Bergsliens malerskole og på Statens kunsthøyskole i 1880. Lauritz Haaland var en internasjonalt etterspurt marinemaler i land som Tyskland, England, Frankrike og Amerika. Han solgte flere av maleriene sine for summer få andre norske kunstnere i samtiden oppnådde. Lauritz Haaland etterlot seg en større samling glassnegativer. Flere av disse fotografiske motivene har vært utgangspunktet for hans malerier og medført høy grad av nøyaktighet til glede for den maritime historien.

Proveniens: Fra en kunsthandel i Bergen i 1955 påført med blyant på baksiden: Kr. 3500 + 3% 15/3-55, privatsamling i Bergen

VIKINGER ANNO 1893 EROBRER CHICAGO

11. HJALMAR JOHNSSSEN (STAVANGER 1852 – HAUGESUND 1901)

«VIKINGSKIPREPLIKKEN VIKING»

(Scene i forbindelse med 400-årsjubileet for oppdagelsen av Amerika i Chicago 1893)

Olje på lerret, 42x32,8cm.

Signert nede til høyre: Hjalmar Johnssen F

Har originalrammen med vikingmønster merket «Rödskog Guldlistefabrik, Drammen, Patent». Med blyant skrevet «Guld antik».

Trolig utført 1893 eller noe senere

Marinemaler Hjalmar Johnssen gikk i grundig lære hos blant annet C.W. Barth, J. Bennetter og Frits Thaulow. Læretiden under sistnevnte fant sted i Kragerø februar – juli 1882. Utstillingens maleri er en av flere skildringer utført av Johnssen i forbindelse med den norske deltagelsen med vikingskipskopien «Viking» i Chicago fra 12. juni 1893. Dette var den offisielle markeringen av 400-årsjubileet for Columbus oppdagelse av Amerika. Skipet var en kopi av Gokstadskipet og ble bygget ved A/S Framnæs mekaniske verksted i Sandefjord. Hjalmar Johnssens malerier av «Viking» fanget sikkert opp tidsånden i Norge i årene frem mot 1905. Rammen på maleriet vårt utført av «Rödskog Guldlistefabrik i Drammen» underbygger dette.

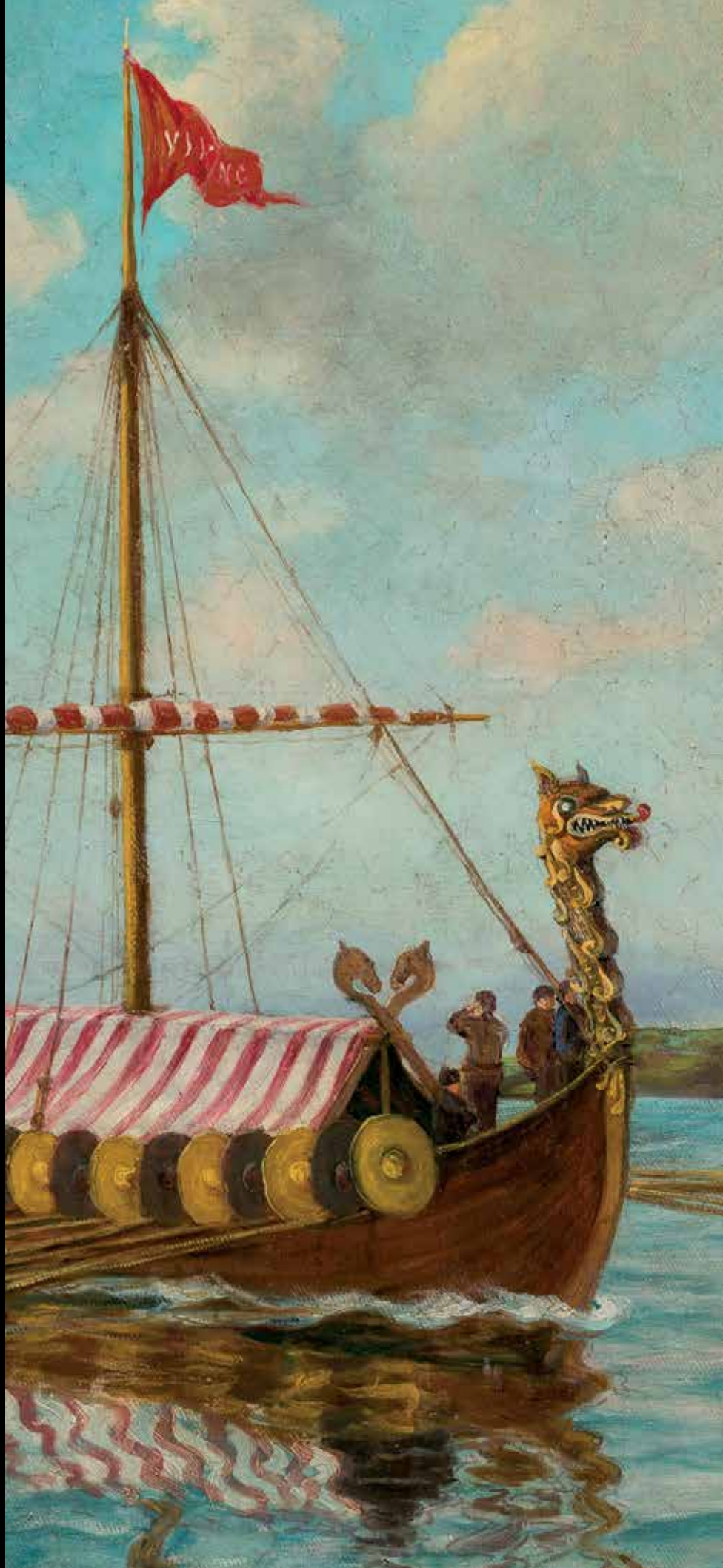
I februar i år ble maleriet «Viking» til Hjalmar Johnssen plutselig svært dagsaktuelt. Uttalelsene til en avdelingsdirektør på Nasjonalmuseet rundt Christian Krohgs «Leiv Erikson oppdager Amerika» initierte en heftig debatt rundt påstander om kolonialisering og kansellering i kunsten. Krohgs berømte maleri ble også utført i forbindelse med 400-årsjubileet for Columbus i 1893.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind II, representert i Norsk Maritimt Museum med «Viking's mottagelse i Chicago 12. juni 1893» datert 1898

Fotografi av «Viking»

Foto: Norsk Maritimt Museum

STEMNINGSMALERI FRA RANDSFJORDEN

12. MARIE TANNÆS (CHRISTIANIA 1854 – KØBENHAVN 1939)

«REGNVÆRS DAG VED RANDSFJORDEN 1894»

Olje på lerret, 38,5x58,2cm

Signert og datert nede til høyre: Marie Tannæs 94

Av kunstneren på blindrammen påskrevet tittel med blyant

Originalramme

Marie Tannæs var tidlig bestemt på å bli kunstner. Inspirert av Christian Wexelsen og Carl Schøyen konsentrerte hun seg om landskapsmaleriet. Senere ble hun sterkt inspirert av friluftsmaleriet og spesielt Erik Werenskiöld hadde stor påvirkning på hennes kunstneriske utvikling. Vinteren 1886 – 87 underviste Eilif Peterssen henne i tegning og figurmaling. Hun har malt en rekke bilder fra Randsfjorden på ulike årstider. Anne Wichstrøm skriver i sin bok «Kvinnelige Kunstnerliv – Kvinnelige malere i Norge før 1900» på side 225: «...hun utviklet et fritt, realistisk og følsomt landskapsmaleri, malt med bred pensel og palettkniv og med impulser fra impresjonismen...».

Fra 1883 stilte Marie Tannæs hyppig ut på Høstutstillingene i Kristiania. Hun stilte også ut på Verdensutstillingene i Paris 1889 og 1900 samt i San Francisco i 1915. Hun er representert i en rekke museer i både inn- og utland.

Proveniens: Utstilt med katalognummer 42 på Grev Wedels Plass Sommerutstilling i 2000, privat samling i Oslo

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind IV. Anne Wichstrøm «Kvinnelig Kunstnerliv – Kvinnelige malere i Norge før 1900» Oslo 1997. Katalog Høstutstillingen 1888, nummer 164. Stiftelsen Modums Blaafarveværk «Kvinner i Kunsten» 19. mai – 23. september 2012, se artikkelen om Marie Tannæs forfattet av kunsthistoriker Ann Falahat

ET KUNSTNERISK OG KULTURELT HOVEDVERK
- GAMLE BRYLLUPSTRADISJONER I GOD HEVD

13. NILS BERGSLIEN (VOSS 1853 – EIDFJORD 1928)

«BRYLLAUPSGARDEN I EIDFJORD 1896»

Olje på lerret, 202x220cm

Signert og datert nede til venstre: Nils Bergslien 1896

(Bildet stilles ut uten ramme, men det eksisterer en ramme som står på et lager i Bergen)

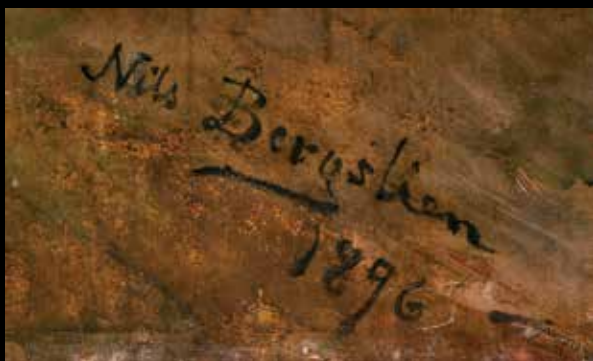
Nils Bergslien hadde sterke familieband til kunsten gjennom sine onkler maleren Knud Bergslien og billedhuggeren Brynjulf Bergslien. Han bodde på ulike steder som Voss, Bergen, Jæren og på sin gård i Eidfjord. I Eidfjord er det i dag et betydelig museum over hans kunst. I følge Warbergs liste over kjente malerier av Nils Bergslien besitter Bergslienmuseet i Eidfjord en mindre variant av «Brudlaupsgarden» på 96x87cm fra 1899. Det nevnes også en variant på Tyssedal Hotel og den er i større format. Vårt store eksemplar fra 1896 var ukjent for Warberg i 2008.

Nils Bergsliens kunstnerskap er preget av en folkelig vinkling, ofte med lettere eller mer markant sans for humor. Utstillingens monumentale og dekorative maleri er utvilsomt et av kunstnerens hovedverk, men er samtidig også et viktig dokumentasjonsmateriale rundt skildring av de eldre bryllupstradisjonene. Se den litt avvikende versjonen i Galleri Bergslien Eidfjord avbildet hos både Dagestad (side 12) og Warberg (på side 87).

Proveniens: Privat samling i Bergen

Litteratur: Magnus Dagestad «Dei tre Bergsli-Kunstnarane» Voss 1945. Thor Warberg «Bergslien-målarane – Folkeliv i fargar» Førde 2008. Norsk kunstnerleksikon bind 1

Se også katalognummer 1 og «Brudekronen»

Brudekrone Vestlandet ca. 1857, se katalognummer 1

ET MONUMENTALVERK UTFØRT AV VÅR BERØMTE FJORDMALER

14. ADELSTEEN NORMANN (VÅGØYA, BODIN 1848 – KRISTIANIA 1918)

«FJORDLANDSKAP»

Olje på lerret, 100x156cm

Signert og datert nede til venstre: A. Normann

Originalrammen

Maleriet kan ut fra stilen og den impresjonistiske innflytelsen i strøkene trolig dateres til 1890-årene eller senere.

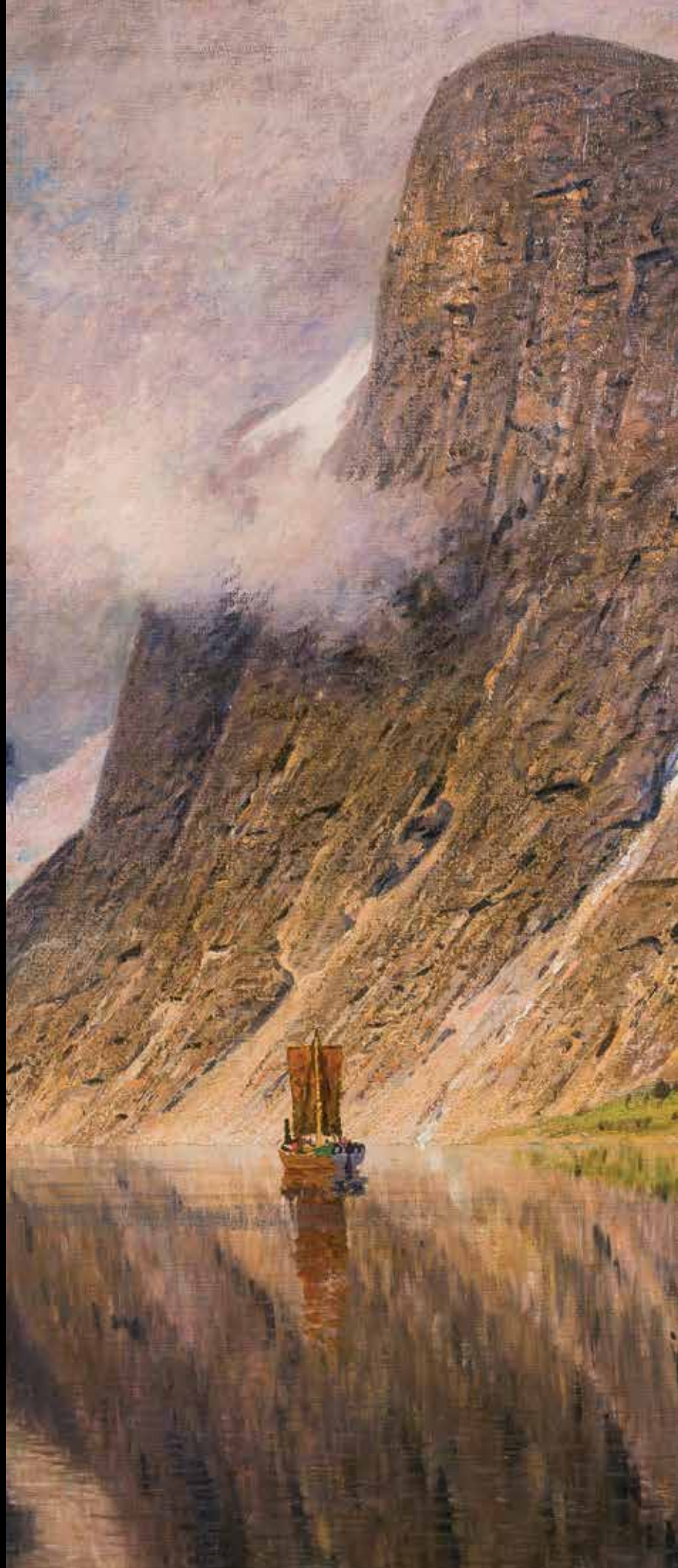
Etter først å ha tatt handelsskole i Bergen og København kom Adelsteen Normann til kunstakademiet i Düsseldorf i 1869, bare 21 år gammel. Han fikk først historiemaleriundervisning av Otto Mengelberg og det var sikkert inspirert av Adolph Tidemands tilstedeværelse på akademiet. Normanns hovedlærer fra desember 1872 til februar 1874 var den kjente Eugen G. Dücker. Normann flyttet i 1887 til Berlin og Tysklands hovedstad ble heretter hans hovedbase, men med hyppige studiereiser hjem til Norge.

Adelsteen Normann er vår kanskje mest kjente «fjordmaler» og i hvert fall den med sterkeste internasjonale posisjon i feltet. Motivene kan være de mektige fjordene på Vestlandet, sikkert preget av hans mange opphold i Balestrand, eller de er fra sin egen fødelandsdel Nord-Norge.

Det er også på sin plass å nevne at det var Adelsteen Normann som først inviterte landsmannen Edvard Munch til å stille ut i Berlin. Dette etter å ha sett Munchs utstilling i Tostrupgården i Kristiania 14. september 1892. Utstillingen gjorde et uutslettelig inntrykk på Normann. Flere kunsthistorikere har spekulert på hvorfor nettopp den tradisjonsbundne fjord- og fjellmaleren Normann var den som inviterte den mest radikale av de unge norske malerne til Berlin. Svaret ligger kanskje i at Adelsteen Normann selv, og med rette, bevisst stadig utviklet sin penselføring i tråd med de moderne strømningene i 1890-årene. Vårt utstillingsbilde er et eksempel her. Dette kombinert med en nasjonal stolthet, og at han i landsmannen Munch så en aktør som stod for en viktig kunstnerisk fornyelse, ligger nok til grunn for fascinasjonen for Edvard Munchs kunst.

Proveniensen: Privat samling i Bergen

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon III, 1986. Anne Aaserud «Adelsteen Normann – Fra Bodø til Berlin» Orkana Akademisk, Stamsund 2013. Kapittelet «Munchs utstilling og samarbeid med Munch», se sidene 169 – 182, videre side 239 og 242

15. HARALD SOHLBERG (CHRISTIANIA 1869 – OSLO 1935)

«VINTERNATT I RONDANE 1917» (VINTERNATT I FJELLENE)

Fargelitografi, 52,2x60cm, arket 65x74cm

Signert nede til høyre med blyant: Sohlberg

Signert og datert i stenen: Sohlberg 1917

Med trykkeriets inskripsjon nede til venstre (noe svakt som vanlig): «A. Wörner Litografisk Officin Kristiania»

Nummerert nede til venstre med blyant: 148

I moderne sort ramme med mønster, dobbel passepartout

Ett av 250 nummererte eksemplarer. Etter at maleriversjonen fra 1914 i Nasjonalmuseet (i 1994 i NRK kåret som Norges nasjonalmaleri), påbegynte Sohlberg straks arbeidet med et litografi. Det skulle imidlertid ta tre år før endelig trykking ble utført, og litografiet kunne tilbys på markedet.

Et svært fargesterkt og kontrastrikt trykk med klar og tydelig blyantsignatur. Eksemplaret har brede mager, ingen rift eller brett. Svak bruning verso og i margen recto grunnet gammel montering. Arkets forside og margene er i trykkets lysåpning helt uberørt av toningen. Margene i lysåpningen er 3,5cm i øvre og nedre marg og på sidene ca. 1cm. Dagens profesjonelle montering av passepartout følger den gamle.

Proveniens: Kunsthuset i Baldersgate i Oslo ca. 1988, privat samling i Oslo

UTFØRT AV ELEGANSENS MESTER I 1919

16. ARNE KAVLI (BERGEN 1878 – OSLO 1970)

«STÅENDE PIKE I ELEGANT POSITUR 1919»

Olje på lerret, 110x80cm.

Signert og datert nede til høyre: A. Kavli 1919

Ny gullramme

Arne Kavli har en sterk posisjon i norsk kunsthistorie. Dette skyldes ikke minst hans begavete talent. Han debuterte på Høstutstillingen som 18-åring allerede i 1896. Men hele hans lange kunstnerliv er av stor interesse grunnet viktige kontakter i inn og utland og stor sosial flate. Fra 1903 til 1910 var han blant annet gift med Tulla Larsen.

Den kunstneriske utviklingen gikk fra landskaper i nyromantisk stemning til lette sommerbilder. I de mange sterke portrettene og figurbildene han har utført, går utviklingen den samme vei. Lange opphold i Paris medførte sterk inspirasjon fra fransk impresjonisme og fauvisme, men også Edvard Munch og Ludvig Karsten fikk stor innflytelse på hans kunst. I Norsk kunstnerleksikon bind II, side 484 skriver kunsthistoriker Nils Messel: «Kavli befestet nå sitt rykte som de elegante løsnings mester. Han ble de sorgløse stunders fortolker, impresjonistisk lett både i form og innhold. Målemåten vekslet mellom det maleriske oppløste og det tegnerisk markerte. Dette siste spesielt merkbart i årene rundt 1. verdenskrig og trolig inspirert av Ludvig Karstens lynrappe, skisserte manér fra samme tid».

Dette er beskrevne elementer som er tydelig sporbare i utstillingens maleri.

Proveniens: Privat samling i Bergen

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind II

17. BERNT JULIUS MUUS (CLÜVER) KLÜVER (STRINDA 1897 – OSLO 1941)

«ETTER EN PICNIC EN VÅRDAG I PROVENCE 1929...»

Olje på lerret, 159x220cm

Signert og datert nede til høyre: Bernt Klüver 1929

(Akkurat i året 1929 var det at han endret skrivemåten til Clüver)

Uten ramme

Et spennende og monumentalt verk av en uvanlig forekommende kunstner med internasjonalt tilsnitt. Bernt Klüver vakte oppsikt allerede under sine første utstillinger i 1922 hos Blomqvist og senere samme år i Kunstnerforbundet. Flere anmeldelser av bildene hans kommenterte en rekke kryssende påvirkninger gjennom verdensnavn som El Greco, Goya, van Gogh og Cézanne og frem til franske samtidskunstnere som Derain, Dufy og Vlaminck. Hans bakgrunnen hadde vært studier på Pola Gauguins malerskole 1918 – 19 og i Paris 1919 – 21, her var han i tillegg tett på kjente kunstnere som Émile Othon Friesz, André Lhote, Raoul Dufy, Charles Camoin og Pedro Araujo. Med andre ord manglet det ikke på fransk inspirasjon i Klüvers kunstnerskap.

I to perioder 1925 – 26 og i 1929 var Provence et yndet mål for Klüver. Her utførte han en rekke studier og det siste oppholdet resulterte i vårt presenterte store verk. Senere ble han kjent for motiver fra Jæren og Lofoten.

Utstillingens maleri bør være en fin anledning for samlere og institusjoner av moderne norsk kunst til å skaffe seg et høyst representativt og koloristisk interessant verk.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind I

INVITASJON TIL KUNSTFOREDRAG

HOS GALLERI BYGDØY ALLÉ · LØRDAG 25. MARS KL. 13

Hans Dahl i Balestrand
Signert postkort (tilhører Pål Sagen)

FRODE SKAG STORHEIM:

“HANS DAHL – BEVAR ET MUNTERT SIND, I STORM SOM I SOLENS SKIND»

Lørdag 25. mars kl. 13:00 er vi vertskap for et interessant foredrag i Galleriet. Frode er i full sving med en biografi om maleren Hans Dahl og har hentet tittelen sin på foredraget fra et mye brukt sitat fra maleren.

Å lytte til entusiasten og entertaineren Frode snakke om Hans Dahl er en stor opplevelse.
Vi har bare tilgjengelig 45 plasser og det er nå kun noen få ledige igjen.

Påmelding til Pål på 928 18 46 eller post@galleribygdoyalles.no
Velkommen!

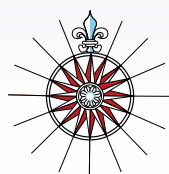
SPEIALKATALOG UNDER UTARBEIDELSE

BIBLIOTEKET TIL AVDØDE TANNLEGE NIELS DANBOLT

Bøker fra 1400-tallet til 1900-årene med temaer rundt historie, reiser og geografi inkludert polar, norsk og utenlandsk litteratur, medisin og Christiania. Videre også sjeldne kartografiske verk, byprospekter med mer

Katalogen vil foreligge elektronisk og trykt medio mai og vil bli sendt til våre faste kunder. Men kontakt oss gjerne for å være sikker slik at vi vet vi har korrekte adresseopplysninger

GALLERI BYGDØY ALLÉ
KUNSTANTIKVARIAT PAMA
NORSK KUNST | ANTIKKE KART OG SJELDNE BØKER | BYPROSPEKTER | HÅNDSKRIFTER

BYGDØY ALLÉ 67, 0265 OSLO, NORWAY • TLF: (+ 47) 22 44 06 00 • FAX: (+47) 22 44 06 01
E-MAIL: POST@GALLERIBYGDYOYALLE.NO • INTERNET: WWW.GALLERIBYGDYOYALLE.NO

Stor-Elvdal Hotell

EN KUNST- OG MATOPPLEVELSE MIDT I ØSTERDALEN 2480 KOPPANG

Tel.: 62460455 • Epost: pal.sagen@storelvdalhotell.no

Norsk
Kultursenter
3 km

Arnold Haukeland «Bølgen» 1979/80 foran hotellets fredete Barfrøstue. Syrefast stål, høyde 190cm + sokkel, signert

TUROPLEVELSER • MATOPPLEVELSER • KUNSTOPPLEVELSER •
KULTUROPLEVELSER

Trykk og design: Linkgrafisk
Foto: Morten Henden Aamot
Tekstansvarlig: Pål Sagen
Copyright: Galleri Bygdøy Allé

